

สุนทรพจน์
ดร. ประสาร ไตรรัตน์วรกุล
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
กล่าวในพิธีการลงนาม
บันทึกความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลตราสารการเงินแห่งประเทศไทย
ระหว่าง
ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)
สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)
สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.)
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.)
และ
สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (Thai BMA)
ณ ห้องประชุมปวย อังภากรณ์
ชั้น 4 อาคาร 1
ธนาคารแห่งประเทศไทย
วันอังคารที่ 21 ธันวาคม 2553 เวลา 16.00 -17.00 น.

ขอต้อนรับ

ท่านเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
ท่านผู้อำนวยการสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ
ท่านผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ท่านผู้จัดการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย
และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

ผมขอขอบคุณที่ได้จัดให้ทีมงานในวันนี้ ตามปกติผมให้ความสนใจตลาดตราสารหนี้ และตราสารการเงินประเภทต่างๆ เป็นพิเศษอยู่แล้ว เนื่องจากส่วนหนึ่งเคยทำงานใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับวงการเงิน และอีกส่วนหนึ่งด้วยความเชื่อว่าตราสารการเงินเป็นตัวเพิ่มพลังทางการเงินของประเทศและของโลกอย่างมาก ด้วยคุณสมบัติพื้นฐานที่สามารถเปลี่ยนมือได้ และสามารถแตกเป็นหน่วยย่อยได้ ช่วยให้สามารถระดมทุนจากเงินก้อนเล็กผสมเป็นเงินก้อนใหญ่ ที่นำไปสู่กระบวนการการออมระยะยาว และทำให้มีแหล่งเงินที่นำไปสู่การลงทุน ก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม แต่ในขณะเดียวกันอะไรที่พลังเยอะ เวลาถูกใช้ในทางที่ไม่ดีผลกระทบก็มากเช่นเดียวกัน เหมือนรถแข่งเอพวันที่ดูฟูฟ่า แต่ถ้าวิ่งผิดก็อาจจะชนคนได้ ผมคิดว่าส่วนหนึ่งที่ทำให้เรามีความพยายามในการที่จะประสานข้อมูลของตราสารการเงิน มาจากบริบทที่อาจเกิดความเสียหายเนื่องจากใช้ในทางที่ไม่ดี และขาดข้อมูลที่เอาต้นกับปลายมาชนกัน ทำให้มองไม่เห็นภาพ

ผมขอขยายความเล็กน้อย วิฤตการณ์ครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นในปี 2550 ส่วนหนึ่งจากตราสารการเงินเข้าไปมีบทบาทอย่างมาก แม้ว่าจุดเริ่มต้นจะเกิดขึ้นจากความหละหลวมในมาตรฐานการปล่อยสินเชื่อในจุดที่เรียกว่า ขาดมาตรฐานของความรอบคอบ อาศัยนวัตกรรมทางการเงินที่ซับซ้อนจากการทำ

securitization แปลงสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยด้วยคุณภาพเป็นตราสารหนี้ เสนอขายแก่ผู้ลงทุนทั่วไป ซึ่งเป็นที่มาของตราสาร CDO และ MBS ชื่อที่เราเริ่มคุ้นเคยกันดีจากวิกฤติครั้งนี้ จากนั้นยังเพิ่มความซับซ้อนด้วยการสร้างตราสารหนี้ CDS (Credit Default Swap) เพื่อให้ตราสารที่ค้าประกันด้วยสินทรัพย์ด้วยคุณภาพมีความมั่นคงขึ้น ตราสารอนุพันธ์ที่ซับซ้อนเหล่านี้ ถ้าถอยหลังประมาณ 4 ปีที่แล้ว จะพบว่าสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูงและได้รับความนิยมมาก โดยเฉพาะจากนักลงทุนประเภทสถาบัน โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา และยุโรป ส่วนสถาบันการเงินก็นำเงินที่ได้จากการขายหนี้กลับไปปล่อยสินเชื่อใหม่ได้อีกหลายรอบ

ความหละหลวมในการกำกับตรวจสอบภาคการเงินและระบบการรายงานข้อมูลเป็นประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งของการเกิดวิกฤติครั้งนี้ ด้วยกฎระเบียบที่ผ่อนคลายกว่าธนาคารพาณิชย์ ทำให้สถาบันการเงินในกลุ่มระบบธนาคารเงา หรือ Shadow banking system ซึ่งได้แก่ กองทุนรวม บริษัทประกัน นักลงทุนประเภทสถาบัน และบริษัทวานิชธนกิจ เป็นต้น เติบโตอย่างรวดเร็ว ธนาคารพาณิชย์ใช้ระบบธนาคารเงานี้เป็นช่องทางในการดำเนินธุรกิจ และตามมาตรฐานการบัญชีทั่วไป สถาบันการเงินในระบบธนาคารเงาอยู่นอกงบการเงิน (Off-balance sheet) ของธนาคารพาณิชย์

สถาบันการเงินในระบบธนาคารเงาเป็นผู้ลงทุนหลักในตราสาร CDO และ CDS ส่วนใหญ่จะเข้าทำธุรกรรมในตลาด OTC เมื่อเกิดปัญหาการจ่ายคืนสินเชื่อด้วยคุณภาพ ราคาตราสารการเงินที่ออกบนกระแสรายได้จากสินเชื่อด้วยคุณภาพลดต่ำลงจนเกือบไร้มูลค่า ทำให้ผู้ลงทุนขาดทุนมูลค่ามหาศาล เกิดปัญหาขาดสภาพคล่องต้องประกาศขายทอดกิจการ หรือขอรับความช่วยเหลือจากรัฐบาลและส่งผลกระทบต่อไปยังระบบธนาคารพาณิชย์ในฐานะผู้ให้การสนับสนุนทางการเงินอีกทอดหนึ่งด้วย

ท่านผู้มีเกียรติครับ

จะเห็นได้ว่าเหตุการณ์ที่นำไปสู่วิกฤติการเงินที่ผ่านมา เกิดจากระบบการเงินที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน ที่สำคัญข้อมูลเกี่ยวข้องกับตราสารการเงินที่จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถประเมินความเสี่ยงของสถาบันการเงินมีไม่เพียงพอในการวิเคราะห์ กำกับดูแลเสถียรภาพของสถาบันการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ร่วมตลาดขาดข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และมองข้ามความเสี่ยงทั้งระบบหรือที่เรียกว่า Systemic Risk ที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจในลักษณะลูกโซ่ เมื่อภาวะเศรษฐกิจไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้

นี่เองเป็นที่มาของความสำคัญของข้อมูล เมื่อเกิดวิกฤติขึ้น ส่วนหนึ่งก็อาจจะพูดว่า ข้อมูลมีอยู่แล้วแต่ไม่วิเคราะห์เอง แต่ก็พบว่าบางส่วนเกิดจากข้อมูลที่จับต้นชนปลายไม่ได้ ความที่ตราสารการเงินมีการเปลี่ยนมือ ปัญหาพื้นฐานประการหนึ่ง ก็คือเรื่อง Consistency หรือความสอดคล้องของข้อมูล ในประเทศไทยใน 5 สถาบันที่กล่าวในวันนี้ ก็มีระบบการเก็บข้อมูลที่ใช้รหัสของตัวเอง จึงชนข้อมูลกันไม่ได้ ยังไม่ต้องพูดถึงข้อมูลระหว่างประเทศ ซึ่งเมื่อเอามาประกบกันเพื่อให้เห็นเป็นระบบจะพบทันทีว่า เกิดระบบที่เราเรียกกันว่า Inconsistency ขึ้น ดังนั้น เมื่อเกิดวิกฤติครั้งรุนแรงเหล่านี้ขึ้น ก็จะทำให้เกิดความตื่นตัวขึ้น ความตื่นตัวนี้มีใช้เกิดเฉพาะท้องถิ่นแต่เกิดในระดับสากล

ยกตัวอย่างเช่น หลังวิกฤติการเงินที่ส่งผลกระทบรุนแรงครั้งนี้ ประเทศต่างๆ ที่อยู่ในศูนย์กลางของปัญหา ทั้งสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป เล็งเห็นความสำคัญของการจัดเก็บข้อมูลตราสารการเงิน ที่ลงไป

รายละเอียดของการทำธุรกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลภาพรวมที่มีคุณภาพ และในการประชุมรัฐมนตรีคลังของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ 8 ประเทศ (G 8) ได้มีแนวคิดที่จะให้ทุกประเทศจัดทำฐานข้อมูลตราสารการเงินที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้สามารถเชื่อมข้อมูลการทำธุรกรรมระหว่างประเทศได้ ซึ่งจะช่วยให้สามารถติดตามเสถียรภาพความมั่นคงในระบบการเงินของโลกได้ใกล้ชิดขึ้น

เมื่อเร็ว ๆ นี้ ในเดือนกรกฎาคม 2553 สหรัฐฯ ได้ผ่านพระราชบัญญัติเสถียรภาพทางการเงินที่เรียกว่า Financial Stability Act of 2010 หรือ ที่เรียกตามชื่อของสมาชิกสภาผู้แทนกับสมาชิกวุฒิสภา Dodd - Frank Bill โดยจัดตั้งสำนักงานที่เรียกว่า The Office of Financial Research (OFR) ประกอบด้วย 2 หน่วยงานหลัก หน่วยงานหนึ่งก็คือ Analysis and Research Centre ซึ่งทำการวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่างๆ และอีกส่วนงานหนึ่งที่สำคัญมาก ก็คือ Data Centre ซึ่งตั้งใจที่จะรวบรวมข้อมูลอ้างอิงของตราสารการเงิน และบุคคลหรือนิติบุคคล รวมถึงข้อมูลด้านธุรกรรมเอาไว้ในที่หนึ่งที่สามารถจะโยงโยได้ โดย OFR จะมีอำนาจกำหนดมาตรฐาน และบังคับให้มีข้อมูลในรายละเอียดอ้างอิงเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อให้สามารถติดตามความเสี่ยง (Systemic risk) ที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงินและเศรษฐกิจโลก

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

หันกลับมาที่ประเทศไทย วันนี้ผมคิดว่าเป็นวันหนึ่งที่น่าจะเป็นวันที่สามารถจารึกในประวัติศาสตร์ตลาดการเงินของประเทศไทยก็ได้ เป็นวันที่เราถือโอกาสแสดงเจตนาความร่วมมือระดับพหุภาคีของหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับตลาดตราสารการเงินของประเทศไทย ดังได้กล่าวแนะนำแล้ว ที่ตั้งใจจะตั้งศูนย์ข้อมูลตราสารทางการเงินของประเทศไทย ที่มีชื่อสั้นๆ ว่า TFIIIC หรือ Thailand Financial Instrument Information Center ก็คือ ตั้งใจที่จะให้ประเทศไทยมีข้อมูลตราสารการเงินที่เพียงพอที่สามารถติดตามตราสารการเงินได้อย่างเป็นระบบ ผมเชื่อว่าศูนย์ข้อมูลตราสารการเงินแห่งประเทศไทยจะเป็นหนึ่งในความพยายามล่วงหน้าที่จะยกระดับระบบข้อมูลพื้นฐานให้ก้าวหน้าไปอีกขั้น เพื่อตอบสนองความต้องการใช้งานที่หลากหลาย และเพื่อเตรียมรองรับนวัตกรรมการเงินที่จะมีผลิตภัณฑ์ตลาดการเงินเพิ่มเข้ามาในอนาคต

แม้ว่าปัจจุบันความซับซ้อนของตลาดตราสารการเงินของไทยยังไม่มากเท่ากับในสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป แต่ก็มีบทบาทในภาคเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นในฐานะแหล่งระดมทุนอื่นที่มีใช้สถาบันการเงินจะเห็นได้จากสัดส่วนของยอดคงค้างตราสารหนี้และตราสารทุนในปี 2552 คิดเป็นร้อยละ 180 ของ GDP ณ ราคาตลาด เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับที่ประมาณร้อยละ 60 ของ GDP ในปี 2543 หรือเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่า ดังนั้น การมีข้อมูลเกี่ยวกับตราสารการเงินที่สมบูรณ์จะเป็นประโยชน์กับทุกภาคส่วน ดังนี้

ประการแรกการสร้างศูนย์ข้อมูลตราสารการเงินจะช่วยให้มีรายละเอียดของข้อมูลตราสารตั้งแต่ผู้ออกตราสาร ผู้ถือครองตราสาร และตลาดที่ตราสารนั้นออกจำหน่าย ตลอดจนอันดับความน่าเชื่อถือของตราสารการเงิน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสำคัญในการกำกับดูแลสถาบันการเงินในประเทศ ในด้านการประเมินความเสี่ยงด้านการลงทุนในหลักทรัพย์ของสถาบันการเงิน การติดตามธุรกรรม โดยเฉพาะตลาด OTC ที่ทำโดยระบบธนาคารเงา ซึ่งนับวันก็มีความสำคัญในเชิงมูลค่าของธุรกรรมเพิ่มมากขึ้น เป็นการสร้างความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลการซื้อขายตราสารการเงินมากยิ่งขึ้น

ประการที่สองศูนย์ข้อมูลตราสารการเงินจะช่วยสนับสนุนการให้ข้อมูลในภาพกว้าง และความเชื่อมโยงของการระดมทุน การลงทุนของตลาดการเงินไทยและต่างประเทศ เช่น ตลาดที่ตราสารเสนอขาย ถิ่นที่อยู่ และภาคเศรษฐกิจของผู้ออกและผู้ถือครองตราสาร ซึ่งจะสามารถติดตามการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศที่อาจมีผลกดดันต่อค่าเงิน และติดตามพฤติกรรมการลงทุนของผู้ลงทุน รวมทั้งประเมินความเสี่ยงด้านต่างๆ เช่น ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ซึ่งจะช่วยให้อาจสามารถกำหนดนโยบายให้ความช่วยเหลือแก่ภาคเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม เพราะข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลจะสามารถเปรียบเทียบสัดส่วนการเคลื่อนไหวและการกระจุกตัวในการลงทุนจากตลาดต่างๆ ได้ชัดเจน

ประการที่สามการรวมศูนย์ข้อมูลตราสารการเงินจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูลตราสารการเงิน โดยในด้านผู้ให้ข้อมูลจะช่วยลดภาระจากเดิมที่จะต้องให้ข้อมูลซ้ำซ้อนกับหลายๆ องค์กรที่กำกับดูแล ส่วนผู้ใช้ข้อมูลที่เป็นองค์กรทำหน้าที่กำกับดูแลตลาดตราสารการเงินจะสามารถใช้ข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลที่มีการจัดการคุณภาพข้อมูลมาแล้ว ลดปัญหาความไม่สอดคล้องของข้อมูล

และท้ายที่สุด สำหรับผู้ร่วมตลาด เช่น นักวิเคราะห์จะสามารถใช้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตราสารการเงิน และมีข้อมูลในมุมมองใหม่ๆ ที่ครบถ้วนมากขึ้น ทำให้สามารถนำข้อมูลไปประกอบกับข้อมูลอื่นๆ เพื่อประมวลผลและตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้องขึ้น

เป็นที่น่ายินดีที่พิธีการลงนามในวันนี้ นอกจากจะเพื่อแสดงพันธกิจร่วมในฐานะองค์กรผู้เกี่ยวข้องกับเสถียรภาพของตลาดตราสารการเงินของประเทศแล้ว ยังแสดงถึงเจตนารมณ์ของหน่วยงานพหุภาคีทั้ง 5 แห่ง ที่จะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดด้านข้อมูลทั้งในปัจจุบันและต่อไปในอนาคต โดยคำนึงถึงประโยชน์โดยรวมของประเทศเป็นสำคัญ ผมขอขอบคุณทุกท่านในที่นี้ที่ให้เกียรติมาร่วมเป็นสักขีพยานและรับรู้ความร่วมมือระหว่างพหุภาคีในครั้งนี้ และหวังว่าการตั้งต้นความร่วมมือที่ดีในวันนี้จะนำไปสู่ผลสำเร็จสมดังเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ทุกประการ